

La Veu de Tortosa

SETMANARI REGIONALISTE

«VERGONYA ETERNA A AQUELLS QUE DESPRECIANT SON IDIOMA ALABAN LO DELS ALTRES». — Dante.

Lo llatí entre 'ls catalans

A LA SIMPÁTICA REVISTA
PRÆCO LATINUS, DE FILADELFIA

Ens es de molt bon veure l' article traduït de la revista *Præco Latinus* per *Lo Geronés* que donguerem a conèixer en el número darrer.

En aquell treball se fa esment del article que varem publicar, temps enrera, parlant de la fonètica catalana aplicada a la llatina. Se 'ns diu, en el *Præco*, que nosaltres vam aconsellar als alumnes del Seminari de Tortosa que, dexada la pronunciació castellana, pronuncieassin la llengüa llatina segons les regles de la llengüa popular y axó per amor a la patria (!).

No creyem haverho dit, s' enten, tal com sonen les dites paraules que semblan indicar en nosaltres l' afany de fer prevaldre la originalitat d' una pronunciació llatina peculiar de Catalunya sobre la verdadera fonètica d' aquella llengüa. Res més lluny de lo cert: diguerem, es veritat, que no coneguentse la prosodia usada per los romans, cada nació aplicava a la pronunciació del llatí la fonètica de la sua llengüa particular, fora dels catalans qu' ab tot y formar una verdadera nacionalitat llengüística y, per lo tant, ab fonètica propia, no enmotllavan el llatí dins d' aquesta, sinó dins de la castellana.

Y afegirem qu' això era més de dolendre, perque precisament la pronuncia castellana es molt distinta de lo que racionalment s' havia de creure qu' era la dels antichs romans, y la catalana eram de parer que s' hi assembla molt, y per de prompte se posa al costat de la francesa, portuguesa y italiana, en tant que la castellana s' queda sola, aplicant a la pronuncia de la llengüa del Laci, sons xiulants y guturals d' origen semitich. Prò, vol això dir que no més volèm que 'ls catalans s' emancipin en aquesta part de la tutela de la llengüa imposada, y 'ns importi poch que pronuncihin el llatí conforme ho feyan els romanys? De cap manera: el patriotisme 'ns feya aconsellar, ara que la verdadera fonètica de la llengüa llatina s' té, aci Europa, per perduda, que 'ns separéssem de la usada per els nostres vehins de Ponent pera pendre la nostra propia, ben semblanta a la de la *maior et sanior* pars dels pobles de llengüa novo-llatina: però 'l mateix patriotisme que vol pera Catalunya la

major suma de progrés en tots els rams, compren prou bé, que si s' donan per falses, com indican els nort-americanos, les pronuncies del llatí usades en tots els pobles novo-llatins, será grandissima honra pera la nostra gent, adoptar ab entussiasme y propagar la verdadera.

Tornant al nostre article prou se podia veure clar que partirem d' aquell principi de que la fonètica de la llengüa llatina no era coneguda y que, per consegüent, quiscun dels pobles la parlava segons sa pronunciació quan diguerem que tocant a la *j* ens decantavam a que s' escribis y s' pronuncies *i* llatina, per creureho qu' aixis la feyan sonar els antichs llatins, y fins potser els antichs catalans, donchs hi ha alguns indrets de Catalunya, com es la Conca de Tremp y algun altre, ahont la pronuncian *i*. Aixis diuen *maiò, puil, puñado* en comptes de *majó, pujol, pujada* com diem nosaltres y hoy tots els catalans.

Tant de bó que 'ls gramatichs de que 'ns parla 'l *Præco Latinus* ens demostressin y ens ensenyessin com pronunciavan el llatí 'ls fills de la populosa Roma, donchs hém de confeçar la nostra ignorancia, si be no ab vergonya, puix si es veritat que la nostra patria no va al devant dels avenços científichs per motius que no cal esbrinar, tambe ho es que 'ls pobles que hi van no sabèm pas qu' hagen trobat tampoch la verdadera fonètica del llatí.

Si; els catalans y en especial els catalanistas que 'ns honrem en tindre per amichs als il·lustrats filadelfins molt més ens honrarém en tindrerlos per mestres, y disposats com estém a treballar sempre pel major enaltiment de la nació catalana, no despreciarém la grandissima gloria y honor d' esser els primers dexebles y companys dels americans, y els primers exemplars pera esser imitats dels europeus,

Jordi Jordà.

Tortosa, Juliol de 1901.

EL CATALANISME

Es motiu de gran preocupació entre molts de la gent de Madrid lo qu' es el catalanisme, d' ahont vé, ahont va y ab tant trencarse 'l cap no 'n surten pas. Y es perque no s' pren la pena d' estudiar aquesta gran cuestió. Sucseeix lo que es diu de la definició del arquitrabe, «hablar de lo que no se sabe». Y en tant es aixis com lo mateix

senyor Martos O'Nealle, com el senyor Burrell del *Heraldo de Madrid*, com tants altres, poch esforços necessitan per sortir de duptes: demánin a la estampa *La Ilustración* de J. Giró, Passeig de Sant Joan 168, de Barcelona, un llibre en ella impres en l' any 1892 que porta per nom *La Tradició Catalana* estudi del valor étich y racional del Regionalisme catalá, per Joseph Torras y Bages, Prevere, que te per lema las paraulas d' Isaies «penseu en la pedrera d' hont haveu sigut tallats», lo qual llibre fet a la memoria dels tres insignes fills de Vilafranca del Panadés, los dos germans Milá y Fontanals y en Xavier Llorens y Barba dedicá aquesta obra en ses doctes llissons inspirada son deixeble y conterrani l' autor. Y en ses 717 páginas diu ab gran profunditat de conceptes y clara espresió tot quant pugui voler conèixer el mes descontentat sobre aquest arduo problema. Y el mateix autor, ja avans, en sas consideracions sociològiques sobre el Regionalisme, en 1893 y en 1898 en son discurs que va llegir en la Real Academia de Bones lletres de Barcelona al fer la critica de la época de Lluís XIV de Fransa per la lluyta entre en Rocaberti y en Bossuet, y en lo magistral parlament presidint en 1899 los Jochs Florals de Barcelona, deixá estampadas ab claretat y fermesa lo que fou lo passat de Catalunya y sas esperansas per lo esdevenir.

No concibeixen aquella gent las diferencias ab lo federalisme y el regionalisme, y per cert que no deurán sortir de seny per aixó si s' enteren del credo de aquest, esposat a la perfecció per lo Dr. Torras. Mes si no entenen lo catalá, ó els hi es mes a má l' idioma francés, que estudihi un xiquet a fi d' estar ben enterats del mohiment contrari al centralisme jacobí, la obra may prou elogiada d' en Taine, «Les Origines de la France contemporaine», y en tot aquest inmens arsenal históric de l' antich régimen, la Revolució y l' anarquia, la conquista jacobina, el govern revolucionari, y el Régimen modern. Y no estaria de més que coneguessin las obras de en Pella y Forgas sobre «las Cortes catalanas y los fueros de Cataluña» importants fonts históriques, a fi de que sápigam lo passat gloriós de nostra terra, podent anyadir l' obra clássica de Callis ó Calicio sobre 'l dret públich catalá, en sas edicions de Barcelona del any 1496 y de Lion de 1556, «la colecció de documentos inéditos del Archivo de la corona de Aragon

publicados en virtud de Real Orden» l' obra d' inconmensurable treball de «Los Orígenes Históricos de Cataluña» de D. José Balari; imprenta de Jépús, Barcelona, 1899, en las obras de Campmany, en l' estudi fet per lo senyor Pella y Forgas sobre las libertats y drets de que ha quedat privada Catalunya en lo sigle XIX per lo jacobisme centralista, y en mols altres estudis que omitim per no fastiguar al lector.

Com a cuestió d' actualitat y baix lo punt de vista del dret, hi ha la conclusió constant, de los que deurian donar bon exemple y al contrari aplican lo codich civil a tort, en contraoposició a la base oncena, en nostras cuestions, algunas tant sagnantas puig que atácan a nostre regim familiar y de la propietat; y en las del govern y administració del pais no cal parlarne, per ser de tots sabut, perque si be es molt cert lo que diu Cervantes «que esto que llaman necesidad adonde quiera se usa y a todos alcanza», no escusa els fets que al bon govern dels pobles causan perjudici.

(Del Panadés Nou.)

Sacrifici patriòtic

L' innegable sacrifici que han fet els diputats catalanistas per Barcelona, trasladantse immediatament a Madrid, ab tot y la calor xafogosa que fá, l' estat delicat de salut d' alguns d' ells, y las circunstancias especiales en que 'l Govern els ha colocat, fent impossible la seva intervenció en la discussió del Missatge, y no del tot segur que en altra forma reglamentaria puguin deixar sentir la veu del poble catalá, ha sigut un sacrifici verament encoratjador pera tots els que creyem en futurs días gloriosos pera la nostra terra.

Catalunya, acostumada a veure tan poch sovint en els polítichs, altra cosa que vanitats ridicolas ó interessos personals s' en ha fet cárrech del valor que té 'l compliment del dever per part dels diputats catalanistas en las circunstancias actuals.

La opinió catalana convensuda com ells del perill de la inutilitat del sacrifici, ha comprés que 'l feyan pel convenciment del seu dever de no deixar abandonada ni per un moment la causa santa de Catalunya y de desmentir als miserables calumniadors d' aqui y de fora d' aqui que posavan en dupte la seva fermesa y la seva decisió per la

por de las brometas sense solta den Romero Robledo ó de las retóricas buydas den Moret ó en Canalejas.

Es que, per sort, en la situació actual de Catalunya 'ls diputs y sos electors se comprenen y 's completan. Els uns se fan dignes de la confiança dels altres. Y decidits com estaven els nostres diputats á anar á ocupar son lloch de honor y de fadiga en el Congrès tot seguit que son dret els hi fós reconegut, l' exemple hermosíssim donat el dilluns á la tarde pel poble de Barcelona al concórrre al meeting del Tivoli, els hauria convensut de la necessitat de correspondre també á son sacrifici.

(De La Veu de Catalunya).

PAGESÍVOLA

¡Es ben hermós el camp tot plé d'espigas!

El bon pagés surt de la masía y guayta l' era que jeu banyada pels potents raigs d' un sol de Juliol que tot ho crema.

—Bona batuda tindrem — diu, tot mirán al cel, un cel blau que enamora, el bon pagès.—

Y els seus fills, petits, rossos com l' or, cantan y corran mirant el camp plé de blat, que 's balanceja suau impulsat pel ayre sanítós de la montanya.

II

El blat es tot segat.

L' era n' es inundada, d' aquest blat ros que encisa.

III

Comensa la batuda.

Els caballs voltan..... voltan..... en tant el nins de cabell ros com l' or, s' ho guaytan des la masía, xisclant de goig.

IV

La nit es ben serena.

Dins la cuyna el vell ascó resta inmóvil; convida á descansar.

El pagés entra y s' hi asseu que la feyna ha sigut profitosa y li plau reposar voltat dels seus.

V

Set batalladas ressonan vibrants en l' espay.

Grills y granotas comensan son cant, y tot queda en silenci.

Narcis Gili Cay.

¡AY... RESPIRO!!

Lo sol ens mostrava tot son cercol de foch y nosaltres, sentats á la platja, lo contemplavem admirats.

Eren les quatre del mati.

L' oneix del mar era tan manso, que ni s' atrevia á esclatar als nostres peus, que banyats per l' eygua d' aquell immens bassal, ens deleytava en sa frescura...

Quan la barca estigué arreglada y la vela de forma lletina va estar enferida á l' entena, pujarem y 'ns allunyarem de la vora, fent rumbo á una illeta ó sech que distava de nostra població marítima unes dos milles escasses.

¡Quin mati més bonich! Tot era calma; de tant en tant una ratxadeta de vent inflava la vela y ajudava als dos homes que bogaven, á empenyer cap endavant la barqueta nostra.

— ¡Mireu, son homes que neden! — diu un amich meu, senyalán á estribó nostre.

— ¡Ahont!... Fuig, home, fuig; que no veus que aquí no hi ve ningú á mullarse...

— ¿Donchs qu' es alló que fa aquells cabussos y s' acassen uns als altres?

— ¡Ah, ja ho veig! Son una manada de daüfins.

— Es veritat. ¡Ay noy, si semblen persones!

Y poch á poch ens posarem á distancia tan sumament curta, que 'ns permetia observar detalladament totes les cabrioles que feyen aquells peixassos negrenchs.

Lo mariné que anava al timó, posá la proa en direcció á n' ells, pero al sentir lo soroll dels remes y veure l' embarcació, feren un remoli d' eygua y desaparegueren al fons del mar.

Lo vent qu' en un principi no 'ns ajudava casi gens, allavons bufava un xiquet massa, y 'l mar comensava á remoures com si vulgués despertá del ensopiment en que estava.

— Sembla que tenim bon ventet, — deya lo meu amich.

— Podé que d' aquí un' estona ens en sobri, — li vaig respondre jo.

— Massa vent y molt poch barco, — diu lo patró.

A jutjar per la mala cara que feya lo timoné, qu' era l' amo de la barqueta, se comprenia fácilment que 'l temps aquell no li agradava gens ni mica.

Al poch rato de navegá, vam arribar á la illeta, y baixarem á terra comensán á buscar petits objectes portats allí per les onades del mar.

Com més anava, lo vent més intens se feya; al estrém de comensá á preocuparnos la manera en que hauriem de regressar á casa.

Lo sol que al sortir semblava que 'ns saludés ab cara riatera, poch á poch s' aná amagant, y 'l vent creixia cada vegada més, fins á quedar un temps molest y que casi ens impedia caminar per sobre d' aquell terreno semi-africá.

Com l' objecte de nostre viatge no era altre que donar un paseig pel mar, recullir algunes petxines de les que 's troven á n' aquella illa de sorra, y tornar á hora d' esmorsar á casa, dit está que vam comensar á sentir los efectos de la set, — pues no duym més eygua per veure, que un petit canti y que durant la travesia ja se 'ns havia acabat.

Lo vent aquell no mancava, y cada ratxada bufava encara més fort.

Les onades del mar comensaven á invadir un tros de la platja ahont estavem nosaltres.

La barca que 'n un cop de mar havia sigut tirada contra 'l ruxó que la subjectava, ens adonarem que en una de les puntes del mateix, s' havia partit una taula de prop la quilla, comensánt á omplirse y sen de tot punt impossible estroncar l' eygua ab la sásula de la embarcació.

Esperán que parés aquell temps desfet, passarem tot lo dia, y la gana ja se 'ns havia presentat á feros sabé lo que val la llibertat de poder arribar al calaix del pa, quan un ne té ganes.

Luego ens adonarem de que no quedaven mes que unes sis ó set passes de sorra aixuta, lo qual ens posá á tots mitj alarmats, porque, com aquell que

diu, ja no teniem embarcació ahont podernos salvar.

Efectivament; prompte sortirem de duptes, pues dos cops de mar inundáren la mica de terra que quedava lliure del mar.

Les eygues creixien rápidamente; la barca comensá á fer tamborelles, omplintse d' eygua, y nosaltres no linguebrem altre ramey pera poder salvar la vida, que agafarnos á les orles; pero un cop de mar més fort que 'ls altres, me va fer saltar á mi del casco de la barca, quedant á mercé del mar. Mes com jo no sé nedar, me vaig espantar de tal manera, que al engullirme dos ó tres glopades d' eygua, mentalment ja hem vaig encomanar á Deu.

¡Quin patí!... Los brassos, les cames, lo cap... tot ho menejava á un temps. Volia cridar y la boca s' hem omplia d' eygua salada. Volia agafarme á qualsevol puesto ¡mes tot era inútil!... Los meus companys seguien aferrats á l' embarcació, y jo afonantme pera morir asfixiat en mitj d' aquelles montanyes líquides. Tot d' un plegat faig un esforç sobre humá; trech lo cap á cara d' eygua y dono una mirada als meus amichs com despedirme d' ells, y cansat ja de lluytar inutilment, m' abandono y hem deixo anar. Mes al desapareixe de la superficie del mar y afonarme tal vegada pera sempre, hem sento un gran cop al cap, y.... desparantme, hem trobo estirat sobre les rejoles de l' habitació que dormo á casa.

¡Tot havia sigut un somni!...

E. Cantero y Hernandez.

Tortosa, Juliol de 1901.

NOTICIES

Despres del saravastall y del rebombori que 'n contra de nostra terra han armat al Congrés los que mes devien callar, y fins desapareixer pera no parlar may mes.... s' han aprobat les actes dels diputats catalanistes.

Han enraonat los senyors Robert y Rusinyol, quins discurs no publiquem per mancarnos espay á l' hora qu' arriben á nostres mans.

De tots modos ens plau felicitarlos de la manera mes entusiasta y coral.

Lo dimecres á la matinada va passar á millor vida en Aldover, son poble nadiu, nostre estimat amich lo moltltre. Sr. Dr. D. Tiburcio Povill, Degá d' aquesta Santa Iglesia Catedral.

Lo malaguanyat finat, qu' ha mort als 68 anys, era Cavaller Comendador de la Reyal Ordre de Carles III. Havia rebut la llicenciatura y 'l Doctorat al Seminari Conciliar de Valencia guanyant per oposició les vicaries de Nules y Sant Miquel de Castelló de la Plana.

L' any 69 fou nomenat Canonge de Gerona, essent traslladat, pochs anys despres, desd' aquesta á la Metropolitana de Saragossa, de quina iglesia va esser, mes tart, Canonge Dignitat de Mestrescola.

En 6 de Febrer de 1888, lo Govern l' elevá al Deganat de nostra Seu qu' ha desempenyat fins á la seva mort.

Lo Dr. Povill feya molt temps qu' estava sofrint la terrible malaltia que l' ha portat al sepulcre, á les poques

hores d' haver rebut los Sagraments y la Benedicció de Sa Santetat.

Al donar lo pésam á sa afligida familia, preguem á Deu per l' ánima del ilustre finat.—(A. C. S.)

Segons noticies, los ingressos que nostre Ajuntament feya á Tarragona en concepte de contingut provincial, pera atendre al sosteniment de la Casa de Beneficencia d' aquesta ciutat, desd' avuy en endevant los donará directament al senyor Administrador d' aquest establiment.

Molt ens plauria la realisació d' aquest acort de veritable importancia pera 'ls pobres orfes, tantes vegades morts de fam degut al abandono dels que desde lluny no miren les coses com se veuen de prop.

A tots els vehins que vullgan rebosar ó arreglar les fatxades de sas cases desd' avuy á la primera setmana de Septiembre, l' Alcaldia els hi dispensará 'l pago dels arbitres municipals, al objecte de que tothom fassi un esforç á fi de donar lluhiment á nostra ciutat en les vinents festes de nostra excelsa Patrona la Verge de la Cinta.

Ab aprobació de nostre senyor Bisbe s' ha nomenat una Comissió al objecte de portar á cap la instalció de la Creu monumental que s' ha d' aixecar al cim de Coll redó. Los senyors que la componen son el següents:

President: Moltltre. Dr. D. Ramon O'Callaghan.

Vis-president: D. Joseph de Montagut.

Vocals: D. Joseph M.ª Salvadó.

D. Manel M.ª Queralt.

D. Antoni Tallada.

Tresorer: Rvt. D. Bonaventura Pallerés.

Secretari: D. Jaume Perepons.

Felicitem á n' aquestes persones digníssimes per aytal distinció y els hi oferim nostre modest concurs en benefici d' aquesta idea patriotica y cristiana que tan s' agermana en los nobles esforços de nostres antepassats, á quins prócers debem les glories de nostra esplendent historia regional.

Lo dimars morí en lo barri maritim de l' Ampolla, ahont s' havia traslladat lo dia abans, nostre estimat amich don Ramon Marqués.

A l' endemá se verificá l' enterro al que hi assistiren nombroses persones d' aquella barriada y una bona representació de les families tortosines que estihuejan en aquelles platjes. La comitiva sortí desde la iglesia, acompanyant al cadavre hasta 'l fossar de l' Ampolla, ahont va rebre cristiana sepultura.

Rebi sa volguda familia l' expressió de nostre condol.—(A. C. S.)

Per malaltia del M. Iltre. Sr. Dr. don Gabriel Llompart, s' ha encarregat interinament del Vicariat General d' aquest Bisbat, nostre respectable amich l' ilustre croniste de Tortosa Dr. don Ramon O'Callaghan, Canonge Doctoral d' aquesta Seu.

S' está renovant lo tablero del pont particular anomenat de Nostra Senyora de la Cinta.

En la carretera provincial de Vina-llop á Amposta, sobre 'l barranch de La Galera y en lo lloch conegut per *Mianes*, han escomensat les escavacions pera 'ls solaments del pont que s'ha de construir en aquell important pas.

Lo dia de la Mare de Deu del Carme, celebrá sa primera Missa nostre estimat amich lo Dr. Mossen Joan Mauri. Ab aquest motiu la iglesia del Convent de monjes de Sant Joan, se va veurer molt concorreguda.

Apadrinaren al nou celebrant la distingida senyora D.ª Encarnació Aragónés y son espós, nostre volgut amich D. Lluís Cruells.

Lo sermó, á carrech del eloquent Magistral Dr. Garcia, fou brillantíssim y de conceptes molt enlayrats, fundat casi tot ell en lo sagrat ministeri del Sacerdoci, quina apologia feu l' orador d' una manera aixerida y per demés eloquentíssima.

Rebin tots, nostra més coral enhorabona.

Hi ha pera llogar al barri de l' Ampolla, alguns pisos de construcció moderna, al edifici conegut per *casa'l Ros*, devant l' estació del ferro carril.

Ha pres possessió del carrech d' Administrador del acreditat y pintoresch Balneari de Cardó, nostre estimat amich lo jove contador de Fondos Municipals, D. Joseph Hernandez y Ballesté.

Doném la enhorabona al senyor Hernandez, fentla extensiva als duenyos del establiment, per l' acert qu' han tingut en lo nomenament de persona tan ilustrada com es lo senyor Hernandez, pera desempenyar un dels carrechs principals del concorregut y popular Balneari.

S' ha obert al públich en lo carré de Sant Blay, número 12, una boliga de tota classe de comestibles de primera calitat.

L' establiment ha sigut pintat per lo nostre company l' acreditat pintor decorador D. Emili Fumadó, que dintre de la sencillesa dels colors que ha escullit pera decorar l' establiment, s' hi veu un gust molt propi del artiste que ho ha fet.

Nostra enhorabona als amos y al artiste.

Tots los dies á la cayguda de la tarde, se veu molta gent prenent los banys al riu y puesto conegut per la *Xiquina*.

Hem tingut la satisfacció d' abraçar al nostre estimat amich, lo novell musich major del Regiment de Llerena, D. Pascual Marquina, que ha vingut á saludar als innumerables amichs que te á n' aquesta ciutat, avans d' anarsen á Alcalá de Henares á pendre possessió del carrech que ha guanyat en les oposicions verificades lo mes passat.

Lo senyor Marquina portará pera incluír al repertori de la música de Llerena, unes quinze composicions originals d' ell, y molt aplaudides del públich inteligent.

Rebi de nou la mes coral enhorabona, y ja sab lo jove musich major que á Tortosa li quedan amichs que 'l volen, y verdaders admiradors del seu talent musical.

A causa de haverhi poca aygua al riu, en lo tros comprés entre lo pont del ferro-carril y les peixeres del Canal, fa alguns dies que 'l vaporet «Ciudad de Tortosa» que navega desde nostra ciutat á Amposta, Jesús y María y la Cava, no pot arribar més que fins la illa d' Alborni, sortint de Tortosa tots los dies una falga que admet lo pasatge que es traspasat al citat vapor, fent igual maniobra á l' arribada del mateix.

Victima de llarga malaltia ha mort á n' aquesta ciutat nostre volgut amich D. Francesch Falcó y Caballé, á quin en terro hi assistiren nombrosos amichs.

Rebi sa desconsolada familia y en particular son oncle, nostre estimat amich D. Joan Rosell, lo testimoni de nostre mes sentit condol.—(R. I. P.)

Ahir va comensar á prestar servici entre aquesta ciutat y 'l barri maritim d' Ampolla, lo nomenat *tren de banys*.

Lo viatge se pot fer en les mateixes condicions que l' any passat.

Segons ens comunica la Empresa de la Plassa de Toros, avuy será defenitivamente la última funció gimnástica que donará la Companyia francesa de Monsieur Luis, ab un programa completament variat y un número de verdadera atracció.

Hem rebut lo según número de *La Feria de Valencia*, que en grabats y tex resulta de tan merit com lo primer, y publica lo programa de les festes de Valencia que 's van comensar ahir.

Se ven á «La Literaria», carré de Moncada, número 1, Tortosa.

SECCIÓ RELIGIOSA

SANTS DE LA SETMANA

Diumenge, dia 21, Sant Daniel.—Dilluns, 22, Santa María Magdalena.—Dimars, 23, Sant Apolinar.—Dimecres, 24, Santa Cristina.—Dijous, 25, Sant JAUME APÒSTOL, PATRÓ D' ESPANYA.—Divendres, 26, Santa Ana.—Dissapte, 27, Sant Pantaleó.

BATXILLERÍAS

LA CALOR A NOVA-YORK

Perque acabi de ser més complerta la victoria dels yankis sobre 'ls espanyols, ens guanyan fins en calor, encara que aquest es un triomf que segurament el concediran de bona gana els nostres patrioters, especialment els qui, per una ó altra causa 's veuen privats aquet temps d' abandonar las capitals y dirigirse á punts més frescos y orejats.

El despatx oficial meteorològich de Nova York, senyala 35 graus, però en realitat ne senyalaria 42. A Nashua, en el New-Hampshire, n' hi hauria marcat 46.5 centígrats.

Els diaris d' aquella capital no paran de resenyar aquets días casos d' insolació, de follia y de tota mena, produïts per aquesta calor extraordinaria.

A las sucrerias de Brooklyn, un obrer atuit per la calor va caure á dintre una turbina, quedant materialment cremat. Un dels seus companys de treball, que va ser testimoni de la desgracia, va tornarse boig de la impressió.

No cal dir que 'ls novayorquins «dis-

frutant» d' una temperatura tan alta, s' han de pendre las cosas ab calor, aixís es que ja han posat mans á l' obra pera defensarse del enemich. Els paladins de la creuhada contra la calor han sigut els pastors protestants els qui, com á tals, no podian menos que protestar de semblants extralimitacions de la temperatura, ni molt menos pèndresselas á la fresca.

Al esmentat objecte han instalat á las iglesias grans ventiladors eléctrichs dels més perfeccionats, que refrescan considerablement aquells locals, servant de més á més als fidels, entre capitol y capitol del Exódo ó del Levítich un gelat ó be una copa d' horxata fresca que, á la vegada que constitueix per ell un bon refrigeri, es un magnífich argument pera convencels de las excellencies del protestantisme.

Aquets refinaments fan que 'ls temples protestants se vegin plens de gom á gom, observantse que la majoria dels assistents son gent á la qui tant li fa la doctrina den Lutero, com á mí lo que pugui pensar el sultá de Turquia sobre la glosopeda.

Peró 'ls tochs de la gracia protestant ne tenen molta. Ab un granísat de xufra n' hi há prou pera fer un creyent y ab dos un apóstol.

Un Batxiller.

RETALLS

Una escena de familia; pero de familia moderna:

—Escolta mamá: 'l Sr. Lluch m' ha demanat si volia casarme ab ell, y jo li he respost que sí.

—¡Pero, y ara! ¿T' has tornat boja?... Lo senyor Lluch no té una pesseta, ni es fácil que tinga res fins que 's morin lo séu avi y 'l séu pare.

—Oh, es que 'l Sr. Lluch de que li parlo es l' avi.

—¡Ah, aixó ja es una altra cosa!.... ¡Filla méva, ets un ángel!

—Hem arribat ja al extrém de que lo públich d' un teatre s' enamori de lo sensual y no s' assimili lo intelectual.

—A mida que los anfitrions s' apoderan dels palcos, lo drama va desaparexent del prosceni, dexant puesto á les ballarines.

Pensament de un protector dels animals y plantas.

—Després de haver creat la pussa, y 'l poll, la xinxe, 'l mosquit y altres animals de indéctica categoria, Jehová pensá en la manera de alimentar á aquets insectes. Després de profundas y llargas meditacions, va donarse un cop al front, y exclamá:

—¡Eureka!
E immediatament formá l' home.

En un ball:
—¿Qué tal, Jaumet, la téva balladora?

—Noy, te dich que no tocava de peus á terra.

—Donchs á mí m' ha semblat que no 'n sabia massa.

—Just.
¿Y per qué has de dir que no tocava de peus á terra?

—Perque sempre 'ls tenia damunt dels méus.

PENSAMENTS

DE FEDRE

—Les veritables riqueses poch se perden.

—No 'n xarreu tant, feune més.

—La vera gloria enfosqueix la falsa.
—Qui dona á temps, dona doblement.

—Valent de boca, lliscant de peus.

—Benaventurat qui sap á despeses d' altri.

—La preocupació empatxa lo seny.

—Lo temps que se 'n va, jamás no torna.

—Lo desastre al neci fa sabi.

—Desventurat es qui temorós viu.

—Un ximiot sempre es ximiot.

—Cada cabell te la seua ombra.

—Un dit burlesch, sovint costa car.

—Los mals públichs recauen sobre lo poble.

***

CURIOSITATS

Surtint á passejar lo rey don Ferrán lo Catòlich del camp de Saragoça, vegé una colla d' uns quaranta pagesos que marxavan cantant. Lo Cardenal don Pere Gonzalez de Mendoza, que acompanyava al monarca, li digué qu' en aquella terra, los jornalers, quan anavan á treballar, solian elegirne un per rey, al qui obehian en tot lo que 'ls manava, y era lo quin anava al davant. Aconsellat pel cardenal, lo rey, volentse riure del pagés, quan lo tingué prop, maná al seus que 's deturassen, y lo va saludar cerimoniosament, llevantse la gorra. Llavors, lo pagés, ab molta calma, va senyarse, y digué: «¡barretada de rey, benedicció de Sant Pare.»

PASSA - TEMPS

JEROGLIFICH COMPRIMIT

C sillat A

***

XARADA RÁPIDA

En 1.ª-3.ª se prenen midas; en 1.ª-2.ª id; 1.ª animal 1.ª-2.ª 3.ª ho porten los soldats.

***

INTRINGULIS

A E E I

Ab aquestas quatre vocals y quatre consonants formar lo nom d' un barri de Tortosa.

***

FUGA DE CONSONANTS

E.. e.a.o..

Sustituir los punts per lletres consonants, resultarà lo nom d' un can molt conegut á Catalunya.

Les solucions al número próxim.

***

SOLUCIONS AL NUMERO ANTERIOR

Al jeroglifich: *Canya*.

A la xarada rápida: *Catarata*.

A la combinació: *Catarata*.

A la conversa: *Lola*.

Manel Toga Munt.

Tortosa, Juliol de 1901.

Imp. de E. Cantero, San Blay, 34, Tortosa.

MORESO

GRAN

Botiga de calsat de totes classes

SABATES Y BOTINES D' ISTIU

Confecció esmerada pera 'ls que tenen los peus delicats.

Casa fundada l' any 1866.—Preus fixos.
Ventes al contat.

PLASSA DE LA SEU Y ARCH DEL ROMEU.—TORTOSA

ARTHUR MESTRE

Gran surtit de Petaques, Paraygues. Pipes.
Parassols. Bastons. Colls. Punys. Mitjes. Mitjons.
Joguets. Puntilles. Brodats. Perfumeria.
Acordeons. Objectes pera regalos
y tota classe d' articles pera barbers.

GRAN SURTIT DE QUARTINES JAPONESSES
EN CARTÓ DE TOTES MIDES Y
VENTALLS DE TOTES CLASSES.
CORBATES, QUINCALLA, GUANTS, ETC.

Carrés d' En Carbó, 11 y 13 y Pescadors, 1
TORTOSA

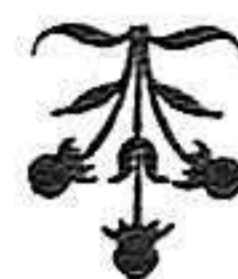
LLIBRERÍA,
COMISSIONS Y REPRESENTACIONES

← DE →

D. Obdulio Rodriguez

Carré de Moncada, 1

TORTOSA

(Lloch disponible)

LA CHERTOLINA

XOCOLATE

Y
LLEGITIM

TURRÓ

DE

CHERTA

Joseph Ricart

CHERTA (Tarragona)

IMPRESMPTA DE E. Cantero y Hernandez

IMPRESIONS PERA 'L COMERS: Factures; Cartes; Memorandums; Accions;
Sobres; Prospectes; Lletres; Chéchs; Pagaré; Esqueles; Circulars; Notes de preus;
Estats; Rebuts; Catálechs; Talonaris; Volants; Modelació pera oficines; etc., etc.
Impresions ab tinta de copiá.

CRÓMOTIPOGRAFIES

Títuls honorífichs
Etiquetes de totes
classes;
Invitacions;
Targetes;
Participacions de
casament;
De naixement;
De primera Missa
De Professió Rel-
ligiosa;
Recordatoris y to-
ta classe de
treballs fantasia.

Especialitat ab
impresions
artístiques sobre
satí, papé japonés
y pergami.

Vinyetes moder-
nistes y caractes
gòtich del sigle xv

Varietat en clixés
pera goigs y esca-
polaris.

Targetes visita
desde una pesseta
lo cent.

IMPRESIO DE OBRES DE TEXT: Periodichs; Revistes; Memories; Reglaments;
Follets; Obres científiques y Literaries, etc., etc.

Esqueles defunció. — Impresos ab tinta blanca sobre papé negre ó cartolina.
Treballs artístichs á varies tintes. — Cromos pera felicitacions y Carnets pera
festes y menús. — Impresió de targetes postals.

TIMBRES DE GOMA.—PLANXES DE FERRO ESMALTAT

Timbres de caoutchouc. — Tintes pera sellá. — Tampons,
Caixes, Montures, etc. etc.

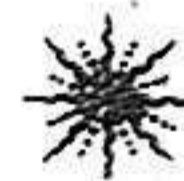
Carré de San Blay, 34. — Tortosa

Hipoicisfís CLIMENT

marca

SALUT

Cura l' Anemia; Tsis, Debilitat;
Desminjament y l'scrofulisme.

Demaneu l' aixarop marca SALUT,
únich aprobat per la
Real Academia de Medecina.

Farmacia Vergés, Carré de la Rosu
TORTOSA

FÁBRICA DE
OBRA REFRACTARIA DE
Joseph Cervera

Caputxins—Tortosa

Aquesta fábrica esta montada com
totes les millors de Catalunya y Va-
lencia, havent adquirit lo seu duenyo

UNA GRAN PREMPSA

pera la fabricació de tota classe d' ob-
jectes de terra refractaria.

GRAN FÁBRICA
DE BEGUES GASEOSOS DE
ENRICH ZARAGOZA

Carré de S. Blay 11. Tortosa

PRODUCTES ELABORATS AB LO BICARBONAT DE SOSA PUR

Géneros existents

Llimonades gaseoses, fetes ab lo bicarbonat
de sosa pur, classe 1.^a

Id. id. fetes ab tots los altres sistemes, clas-
se 2.^a

Zarzaparrilla de essencia pura, classe 1.^a

Id. id. 2.^a

Brea Munera ab essencia, classe 1.^a

Cervesa alemana tónica y de gran pureza.

Cerveses estrangeres de totes classes.

Se fabrica l' Amer-Picón; Absenta, Vitter,
Vermouts etc. etc. y tota classe de begudes re-
frescants.